Put ka svjetskom uspjehu od Hrvatske do Kine

„Crossover" pijanista svjetskog ugleda Maksim Mrvica rođen je u Šibeniku 3. maja 1975. godine. Osnovno i srednje muzičko obrazovanje stekao je u rodnom gradu, u klasi prof. Marije Šekso. Muzičku akademiju u Zagrebu u klasi prof. Vladimira Krpana završio je 1998. Iste godine upisao je jednogodišnje usavršavanje na Konzervatoriju „Franz List" u Budimpešti, a studirao je i u Parizu. Put ka svjetskom uspjehu započeo je kad ga je muzičar Tonči Huljić spojio sa muzičkim menadžerom Melom Bušom. Buš je odmah prepoznao Maksimov potencijal da se približi ljubiteljima klasične, crossover i pop muzike. Mrvicini albumi prodati su u preko dva miliona primjeraka u više od 57 zemalja, sa zlatnim i platinastim tiražom u Maleziji, Kini, Indoneziji, Tajvanu... Objavio je albume: „Gestures" (1999), „The Piano Player" (2003), „Variations Part I & II" (2004), „A New World" (2005), „Electrik" (2006), „Pure" (2007), „Pure II" (2008), „Greatest Maksim" (2008), „Appassionata" (2010) i „The Movies" (2012).

Klavir je moj prvi životni izbor

Da ne svirate klavir, koji biste instrument odabrali?

- Pored zvuka klavira, jako volim zvuk čela. Ali, nikada nijesam imao afinitета da sviram čelo, imao sam samo želju zasvirati ovaj instrument. Klavir je uvijek bio moj prvi životni izbor.

Maksim Mrvica, pijanista

Samo klasika odolijeva vremenu

Sve muzičke smjerove slušam, posebno kada počnem rad na novom albumu. Tada mogu slušati dobar pop i rok, ali eto, jedan od žanrova koji me nikada nije privlačio je džez. Ne mogu reći da mi se ne sviđa i da nije dobar. Jednostavno nikada ga nijesam razumio

» Razgovarala:
Marija Ivanović

Čuveni svjetski „crossover" umjetnik Maksim Mrvica, tokom nastupa na festivalu A tempo u Podgorici, izgledao je više kao rokenrol zvijezda, nego kao klasični pijanista. Dok su njegovi prati elegantno letjeli preko dirki klavira, a sala se postepeno punila opčinjavajućom energijom, pred publikom se otkrivalo i lice neobičnog pijanista.

Iznenađujuće tih čim side sa scene, prodornog pogleda koji s vremena na vrijeme odmrzne široki osmijeh, Maksim Mrvica je jedan od onih umjetnika koji ostavljaju utisak da govori za njih. Ipak, prije koncerta u našem nacionalnom teatru, za Pobjedu je otkrio dio svojeg života i ispričao kako posnatra klasiku, zašto ne želi da sarađuje sa vokalistima, šta savjetuje mladim pijanistima, zašto voli Prokofjeva...

Vaša privrženost klasici nastala je još u djetinjstvu, a u tinejdžerskim danima priklonili ste se elektronskoj muzici. Kako ste otkrivali klasiku, budući da ne potičete iz porodice u kojoj je ona omiljena? Kada ste poželjeli da spojite ove dvije do tada nespojive vrste muzike?

- Ja sam se klasičnom muzikom počeo baviti sa devet godina. Jedan moj prijatelj imao je klavir, tada sam ga prvi put čuo i zainteresovao se za taj instrument. Odavijek sam želio biti pijanista i zaista ne znam odakle ta želja u meni, s obzirom na to da niko od moje porodice i prijatelja nikada nije imao veze sa klasičnom muzikom. Uz to, odrastao sam u Šibeniku, gradu sa dvije hiljade ljudi, pa i nijesam baš imao priliku da se upoznam sa klasičnom muzikom. Zbog toga je to bilo poprilično iznenađenje za sve koji su me poznavali. Ali, opet, ja sam od početka imao tu želju u glavi i to je bila jedina stvar kojom sam se želio baviti u životu. A „crossover" je naišao nakon što sam završio akademije i fakultete. Uvijek sam htio eksperimentisati, kako sa odjećom, tako i sa stage performansom, light showom...

Na početku sam radio klasične koncerte i stvarao klasičnu muziku, a u stvari sam radio produkciju kao na pop koncertima. Jednostavno sam htio predstaviti klasičnu muziku na jedan drugačiji način, na malo moderniji način, prilagođeniji ovom stoljeću. U stvari sam htio da se okrenem mladim generacijama, da se one više okrenu klasici i upute u klasičnu muziku. Napoljetku, upoznao sam svog menadžera Mela Buša, čovjeka koji je izmislio taj svijet „crossovera" i koji mi je ponudio da u potpunosti izmijenim strukturu svoje muzike, odnosno da ne sviram više klasiku, već „crossover", da spojim klasičnu i elektronsku muziku. To mi je zvučalo fenomenalno, zato što u slobodno vrijeme slušam elektronsku muziku.

Sve emocije koje osjećate možete izraziti „samo" muzikom, notama i trudnim pauzama između udara po dirkama klavira. Je li Vam nekada nedostajalo riječi da opišete to što osjećate?

- Nikako, upravo suprotno. Zbog toga ja nikada ne radim kolaboracije sa drugim umjetnicima, pogotovo ako su vokalisti. Onog trenutka kada u instrumentalnu muziku umetnete riječ, cijeli njen koncept se mijenja. Sve se gubi. Instrumental je puno drugačiji nego vokal, nego riječi...

Postoji li neki muzički žanr koji je inače jako poštovan i cijenjen, a ne možete da zamislite kako ga svirate ili slušate?

- Džez. I to je baš interesantno - kao muzičar slušam sve vrste muzike i to sa pažnjom, drugačijom. Vile analiziram muziku kroz produkciju, instrumentalizaciju, orkestraciju... Sve muzičke smjerove slušam posebno kada počnem rad na novom albumu. Tada mogu slušati dobar pop i rok, ali eto, jedan od žanrova koji me nikada nije privlačio je džez. Ne mogu reći da mi se ne sviđa i da nije dobar. Jednostavno ga nikada nijesam razumio. I to baš onaj hardcore jazz. Neki lounge jazz i neke verzije nogu slušati, ali onaj pravi, istinski džez je vrsta muzike koja me nikada nije dotakla.

Pretpostavljam da Vas često pitaju za savjet kako da utičete na mlade pijaniste i motivišete ih da sviraju. Šta im savjetujete? Kakvi ste bili kada ste počeli da svirate klavir?

- Vrlo često mi dolaze roditelji i pitaju me šta da rade sa svojom djecom koja sviraju, posebno u Kini, gdje je klavir sada postao jako popularan instrument. Većina roditelja žali se na to da su im djeca nemotivisana da vježbaju dovoljno, a i ja sam bio isti takav kada sam bio mlad. Čini mi se da bih i sada više volio dijete koje želi da se igra i šutira loptu, nego da sjedi doma i vježba po šest-sedam sati. Djeca moraju imati zdravo odrastanje i zdravo djetinjstvo, a stvari će već same doći na svoje.

Najgora stvar je forsirati dijete, što je greška koju često čine učitelji. Oni slome tu ljubav prema instrumentu kod djeteta. Previše je forsiraju i onda dijete stvori averziju prema klaviru i izgubi interes. Mislim da je jako bitno, što uvijek povlačim, da dijete samo odabere kompoziciju koju želi da vježba, koja mu pristaje. Onda nastaje potpuno drugačiji pristup vježbanju i dijete dobije dodatnu motivaciju. Mora se na suptilniji način stvarati ljubav prema klasičnoj muzici, kao što je moja profesorica radila kada sam ja u pitanju. Jednostavno, uvijek ponavljam, treba biti strpljiv i objasniti djetetu, koliko god izgledalo teško i druga se djeca igrala na ulici dok ti vježbaš doma, da se to na kraju isplati.

Čak bi bilo lijepo i zdravo da se igraju na ulici, a ne da provode vrijeme kraj kompjutera, viseći na socijalnim mrežama i surfujući internetom. Koliko su mladi ljudi danas uopšte motivisani da se bave muzikom dok im simulirana stvarnost polako odvraća pažnju?

- Naravno, djeca su danas potpuno drugačija nego u vrijeme kada sam ja odrastao. Tu su socijalni mediji, nema više komunikacije, konverzacije gotovo da je nestalo... Ali, nekako se djete mora motivirati i staviti mu do znanja da se rad na kraju isplati i da će trud biti nagrađen.

Jasno je da nikada nikoga svi ne mogu voljeti, ali postoje izvjesni kritičari koji Vas oštro optužuju da ste komercijalizovali klasiku. Šta je to što im možete reći osim „o ukusima se ne raspravlja" u ovoj debati?

- Uvijek sam ponavljao da će, bez obzira na to o kojoj se vrsti muzike radi, popu ili roku, i naročito drugačijoj vrsti muzike, postojati grupa ljudi kojima se to sviđa i ona kojoj se to ne sviđa. Jednostavno, svoju muziku radim za onu grupu ljudi kojoj se dopada ovaj muzički žanr.

Mislite li da Vi i duo kakav je 2Cellos pomažete u misiji širenja popularnosti klasike u svijetu?

- Nevjerovatno je da se i meni i njima u tako malo državi kakva je Hrvatska desila tako fenomenalna karijera. To je baš nevjerovatno. Pratim njihov rad, pozivaju ih u iste zemlje kao i mene, imali su koncerte u Kini, Japanu... Oni rade istu stvar, samo na drugom instrumentu, oni popularizuju zvuk čela. Stim sto oni imaju drugačiji pristup od mene – sviraju rok muziku na čelu, ali bez produkcije, a ja sviram većinom klasične kompozicije u „crossover" smjeru, ali to je zapravo veoma slično.

Čitav posljednji album „The Movies" posvetili ste kompozicijama iz svjetski poznatih filmova. Postoji li neka priča koja se krije iza izbora pjesama? Po kom kriterijumu ste ih birali?

- Album „The Movies" odmak je od onoga što sam prethodno radio. Kao što sam već rekao, volim i uvijek sam volio eksperimentisati sa muzikom. Za mene muzika nema barijere i podjele na pop, rok, filmsku muziku... Uvijek mi je bilo intrigantno i uvijek me zabavljalo da istražujem kao muzičar, tako da je došlo i do ideje da čitav jedan album posvetim filmskim kompozicijama, što nikada ranije nijesam uradio. Kriterijumi za odabir pjesama bili su različiti. Nijesam želio da obuhvatim samo filmove koji su sada popularni, kao što je „Mission: Impossible" i druga ostvarenja za mlade ljude, već sam želio i kompozicije za starije dio publike.

Moja publika je prilično raznovrsna po pitanju godina. Imam starije ljude koji me prate kao klasičara i jako mladu publiku, od 16 godina, tako da je album zamišljen kao eklektičan spoj filmske muzike. Tu je „Godfather" za neke starije, do „Mission: Impossible" i „Pirates of the Caribbean" koja je i najkomercijalnija za mlađe ljude. To je bio jedan potpuno drugačiji pristup, zato što inače ne radim i nevolim da radim muziku koja je toliko popularna i sforsirana u svijetu. Ali, ovdje mi je bilo interesantno da takve pjesme prikažem potpuno drugačije, u mojoj interpretaciji, u piano crossoveru.

Koje savremene muzičare cijenite?

- Pa, nijesam siguran. Uvijek sam bio usmjeren na klasičnu muziku, uopšte ne znam šta bih rekao o današnjoj muzici. Postoji razlog zašto je klasična muzika opstala preko 300 godina. To je jedina muzika koja je opstala. Sve ostale nekako padaju u zaboravi i više-manje predstavljaju muzičke trendove, a ne klasike. Klasika je jedina muzika koja odolijeva vremenu.

Izgledate više kao roker koji će razbiti hotelsku sobu poslije koncerta, nego kao klasični pijanista. Je li Vam to nekada smetalo da zadobijete poštovanje publike i kritike?

- Ovo je moja priroda. Uvijek sam volio da eksperimentišem – mijenjao sam boju kose, stavio sam tetovaže sa 18 godina... Ali, dok sam bio u instituciji, muzičkim konzervatorijumima i akademijama, zbog poštovanja prema profesorima nijesam mogao da se izrazim onako kako sam u potpunosti želio. Čim sam završio akademiju i izašao iz institucija, moja kreativnost je izašla napolje i prikazalo se ono što sam ja. Mislim da sam zbog toga dijelom i bio interesantan menadžeru koji me uzeo. Vidio je da sam spreman da probam drugačije stvari i da ne izgledam onako kako uglavnom klasični muzičari izgledaju.

Postoji li neki kompozitor ili kompozicija koju se još nijeste „usudili" da odsvirate ili da ih obradite zato što mislite da nijeste spremni ili čekate povoljniji trenutak?

- Mojim omiljeni kompozitori su Stravinski i Prokofjev, ali su oni zaštićeni. Samo kompozitori koji su mrtvi duže od 70 godina izvan tih su autorskih prava. Jako bih volio raditi Prokofjeva u „crossoveru". Obožavam ga, ali ne mogu obraditi njegova djela zbog ograničenja. Zbog toga radim aranžmane u stilu Prokofjeva, povugućhi na njegova djela. Želio mi je san da radim „Klavirski koncert". Ili možda „Žar-ptice" i „Balet" Stravinskog...

M. BARIŠIĆ

UVIJEK SAM VOLIO EKSPERIMENTISATI SA MUZIKOM: Maksim Mrvica

Od bajkovitog filma do imena za kćer

Kćerki ste dali ime LeeLoo, po junakinji koju tumači Mila Jovovović u filmu „Peti element". Zbog čega Vam se toliko dopao ovaj film?

- (smijeh) Kada je taj film izašao, supruga i ja bili smo u Parizu. I tada se poklopilo toliko elemenata koji su nam se dopali - Mila Jovović kao glavna glumica, Lik Beson kao režiser, Erik Sera koji je radio muziku, Žan Pol Gotje koji je radio kostimografiju... Tako da se sve to nekako skupilo u tom jednom filmu koji nam je bio bajkovit u to naše vrijeme. Onda smo stalno govorili da će, ako budemo imali ćerku, njeno ime biti LeeLoo, a to zapravo znači supreme being, savršeno biće, peti element... I jednog dana smo dobili ćerku i odlučili smo da joj zaista damo ime o kojem smo govorili. Ovo ime na kineskom znači „prekrasni dragulj", tako da ima mnogo više značenja čak i u odnosu na sami film.

Onog trenutka kada u instrumentalnu muziku umetnete riječ, cijeli njen koncept se mijenja

D. SEVIĆ-EVE

MUZIKA NEMA BARIJERA: Sa koncerta u Crnogorskom narodnom pozorištu

Prokofjev, dok cijeli svijet propada

Jedan muzički kritičar zapisao je da pojedine klavirske melodije Toma Vejtsa toliko snažno djeluju na njega da mu je lako da zamisli kako ga mirno sluša dok se čitav svijet ruši i ljudska civilizacija nestaje oko njega. Možete li da izdvojite neku kompoziciju koja na sličan način djeluje na Vas? Koju biste voljeli da čujete prije nego što svijet propadne?

- Jednu? Toliko kompozicija imam u svojoj glavi da... Neka bude „Drugi klavirski koncert, prvi stav" Prokofjeva, eto, da budem konkretan. (smijeh) To je jedno od remek djela klavirske literature i kompozicija u koju sam se zaljubio sa 18 godina. Cijelog života je slušam, čuo sam je u 150 izvođenja. Toliko je teška i zahtjevna da ja, nažalost, nemam vremena u ovom periodu svog života da sjednem i da je naučim svirati. Treba stati i samo šest-sedam mjeseci nju raditi, a ja sam više na putu nego što sam doma...